

Sygn. akt II Ka 736/23

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2023r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Karol Troć
Protokolant:	st. sekr. sąd. Anna Sieczkiewicz

przy udziale prokuratora Leszka Wójcika

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2023 r.

sprawy **R. M. i A. M.**

oskarżonych z art. 284 § 2 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Garwolinie

z dnia 16 czerwca 2023 r. sygn. akt II K 578/22

I. utrzymuje wyrok w mocy;

II. stwierdza, że wydatki postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Ka 736/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Garwolinie z dnia 16 czerwca 2023 r. sygn. akt II K 578/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
	<p>Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mających wpływ na treść tego orzeczenia poprzez uznanie przez Sąd I instancji, że zachowanie R. M. i A. M. nie nosiło znamion przestępstwa stypizowanego w art. 284 § 2 k, albowiem zachowanie to nie charakteryzował zamiar bezpośredni kierunkowy, polegający na chęci zatrzymania powierzonej rzeczy i rozporządzeniu nią jak własną, a tylko taki zamiar pozwala na przyjęcie odpowiedzialności karnej za przestępstwo sprzeniewierzenia, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że oskarżeni rozporządzali powierzonym im mieniem jak własnym, a liczne odmowy zwrócenia pokrzywdzonemu powierzonych rzeczy wynikały nie tyle z woli włączenia rzeczy do swojego majątku, co z woli postępowania z nią jak z własną, czym bezspornie potwierdzili, że zachowanie ich wypełniło znamiona czynu z art. 284 § 2 kk</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
	Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
	W pierwszej kolejności przypomnieć należy, iż zazwyczaj błąd w ustaleniach faktycznych jest	

następstwem niewłaściwej oceny zebranych dowodów, bowiem zwykle ustalenia te są następstwem tego, że Sąd daje wiarę grupie dowodów, wskazujących na pewien stan faktyczny, a odmawia tego przymiotu dowodom, wskazującym na stan odmienny. Możliwe jest dokonanie błędnych ustaleń faktycznych na podstawie prawidłowo ustalonych dowodów, jeśli Sąd albo wyciągnie z nich niewłaściwe, sprzeczne z ich wymową wnioski, albo przeciwnie – odpowiednich wniosków co do przebiegu zdarzeń nie wyciągnie. W sprawie niniejszej, nie kwestionując oceny wyjaśnień oskarżonych, twierdzących konsekwentnie, że ani przez chwilę nie mieli zamiaru włączyć przedmiotu wykonawczego zarzutu do swego majątku ani traktować go jak własny, ale przeciwnie – jedynie korzystać z niego w związku z koniecznością gospodarczą, a potem zwrócić właścicielowi – trudno twierdzić, że Sąd na podstawie takich wyjaśnień oskarżonych, ocenionych jako prawdziwe, dokonał błędnych ustaleń, że zamiaru przywłaszczenia oskarżeni nie mieli. Podobnie nie można byłoby przy uniewinnieniu podnosić zarzutu wyłącznie w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze, której niesłusznie nie wymierzono, bez zakwestionowania pierwotnej przyczyny takiego braku, a mianowicie zakwestionowania samego uniewinnienia (będącego zwykle wynikiem błędnej oceny dowodów, skutkującej błędnymi ustaleniami faktycznymi co do braku sprawstwa). W zasadzie na tym można byłoby zakończyć powyższe rozważania co do trafności zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, jako że Sąd odwoławczy związany jest treścią zarzutów apelacji, jeśli je sformułowano, a szerzej, poza

zarzutami, może działać (nie licząc sytuacji określonej w art. 435 kpk czy 455 kpk) jedynie albo przy zaistnieniu bezwzględnej przesłanki odwoławczej, albo w razie rażącej niesprawiedliwości wyroku (ale tu tylko na korzyść oskarżonego) – art. 434 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 433 § 2 kpk. Uznając wyjaśnienia oskarżonych za wiarygodne nie można było bowiem ustalić, że mieli oni zamiar przywłaszczenia. Nie należy akceptować takiego postępowania, gdy Sąd winien naciągać zarzuty, wyszukując prawdziwy zamiar skarżącego z uzasadnienia apelacji, bowiem może to zostać uznane za obchodzenie prawa bądź wręcz stronniczość Sądu, zastępującego stronę w działaniu, zwłaszcza gdy jest to strona profesjonalnie reprezentowana. Tym niemniej, dla wyjaśnienia sytuacji, należało stwierdzić, że zarówno ocena materiału dowodowego sprawy, jak i ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe, zaś apelacja oskarżyciela publicznego zdaje się wynikać z niewłaściwego rozumienia pojęcia „rozporządzania” rzeczą czy posługiwania się nią „jak właściciel”. Skarżący w treści apelacji popada zresztą w wewnętrzną sprzeczność, w zarzucie podnosząc, że oskarżeni nie mieli woli włączenia rzeczy do swego majątku, ale przywłaszczyli je, rozporządzając nimi jak właściciel, w uzasadnieniu wskazując, że rozporządzali nimi w ten sposób, że się nimi posługiwali, ale też podnosząc mimochodem, że tak w ogóle to odmawiając ich zwrotu oskarżeni dążyli do włączenia rzeczy do swego majątku z zamiarem definitywnego pozbawienia właściciela ich własności. Koniecznym jest więc ustosunkowanie się do wszystkich

tych form władztwa nad rzeczami oraz towarzyszącego im zamiaru.

Po pierwsze, słusznie Sąd I instancji ustalił na podstawie wyjaśnień oraz wynikających z innych dowodów zachowań oskarżonych, że niezwracanie mimo żądań przedstawiciela spółki cywilnej (...) przedmiotów, będących przedmiotem ustnej umowy dzierżawy, nie było wynikiem powzięcia przez oskarżonych zamiaru, że zatrzymają je dla siebie. Wskazują na to bowiem kolejne, częściowe zwroty oraz wyjaśnienia, dlaczego natychmiastowy zwrot całości ze względów technologicznych nie był możliwy. Brak zapłaty miesięcznych czynszów dzierżawy nie jest tu argumentem decydującym o zamiarze przywłaszczenia, bowiem niepłacenie w terminie faktur w obrocie między podmiotami gospodarczymi nie jest niestety zjawiskiem rzadkim, jednakże nie oznacza automatycznie, że strona nie wywiązująca się w terminie z obowiązku świadczenia (zapłaty, wydania towaru, świadczenia usługi) jest sprawcą przywłaszczenia czy oszustwa, bowiem niejednokrotnie opóźnienie wynika z sytuacji gospodarczej, a nie ze złej woli strony umowy. Nie można przecież twierdzić, że każdy pozwany o wydanie rzeczy (bądź zapłatę pieniędzy), któremu sąd cywilny nakazał rzecz wydać (zapłacić) stwierdzając, że strona nie spełniła swego świadczenia mimo istnienia prawnego obowiązku, jest automatycznie przestępcą, bowiem inaczej prokuratura winna z automatu otrzymywać odpis każdego takiego wyroku sądu cywilnego (jak nakaz eksmisji po zakończeniu umowy najmu) z zawiadomieniem o popełnieniu

przestępstwa. Nie można więc w uproszczony sposób twierdzić, że skoro ktoś w porę nie oddał tego, co powinien, to znaczy że ukradł lub przywłaszczył. Zamiar przywłaszczenia należy ustalać na podstawie dowodów bezpośrednich lub faktów, wskazujących logicznie na istnienie takiego zamiaru. Jeśli jednak oskarżeni nigdy nie stwierdzili, że wydzierżawionych elementów szalunków/rusztowań nie zwrócą, ale przeciwnie – stopniowo je zwracali, aż do momentu, gdy tylko brak precyzji w procesie dokumentowania wydawania/oddawania oraz kradzież dokonana przez nieustalone osoby powoduje, że strony nie są tylko zgodne, czy już wszystko zwrócono (co nie jest w apelacji kwestionowane), nie można twierdzić, że kiedykolwiek istniał po stronie oskarżonych zamiar zatrzymania dla siebie tych elementów na własność. Zwrócić tu trzeba szczególną uwagę na niekwestionowany przez pokrzywdzonego fakt, że w pewnym momencie oskarżeni zwrócili mu nawet elementy, których im nie przekazywał i nie stanowią jego własności, co świadczy wybitnie o bałaganie i braku precyzji w ewidencjonowaniu tego, co wydano, a co zwrócono.

Nie może też skarżący skutecznie twierdzić, że oskarżeni rozporządzili wydzierżawionymi im rzeczami. Rozporządzenie rzeczą to bowiem dokonywanie czynności prawnej, mającej na celu jej zbycie (przeniesienie własności) utratę (np. porzucenie w celu wyzbycia się własności) lub obciążenie ograniczonym prawem rzeczowym (np. oddanie w zastaw), a nie wyłącznie jej używanie. Nie można też stawiać znaku równości, jak

w niniejszej apelacji, pomiędzy używaniem/korzystaniem z rzeczy, nawet w przypadku czerpania z tego jakichkolwiek korzyści, a zamiarem posiadania jak właściciel (animus rem sibi habendi). Do istoty umów takich jak dzierżawa należy właśnie korzystanie z rzeczy, będących przedmiotem umowy, co nie oznacza, że osoba używająca rzeczy wykonuje swoje uprawnienia jak właściciel (posiadacz samoistny), wręcz przeciwnie – klasycznie wykonuje ona uprawnienia do rzeczy jako posiadacz niesamoistny, czasem nawet zależny, w pełni świadomy, że prawo własności mu nie przysługuje i posługujący się rzeczą tylko w taki sposób, na jaki zezwala mu umowa z właścicielem. Tak i w sprawie niniejszej rzeczy objęte zarzutem były przedmiotem umowy dzierżawy, zezwalającej dzierżawcy na korzystanie z rzeczy i oskarżeni aż do daty zwrotu w taki sposób do rzeczy tych się odnosili – korzystali z nich. Nie ma znaczenia dla **sposobu korzystania** z rzeczy kwestia, czy umowa dzierżawy została skutecznie zawarta, czy została skutecznie wypowiedziana, czy prawnie skuteczne było wezwanie do zwrotu, czy wydzierżawiający wpisując na fakturze jako podstawę żądania zapłaty dzierżawę przedłużył tym czas trwania umowy, czy też czynność tę należy ocenić przez jej merytoryczną treść, a nie wyłącznie przez użyte słowo, czy za korzystanie zapłacili w terminie czy w ogóle nie – nic nie zmienia faktu, że oskarżeni mimo wezwań do zwrotu korzystali z rzeczy nie jak właściciele, ale jak dzierżawcy (jak od początku). Dlatego też nie sposób było zaakceptować argumentu, że odmawiając wydania przedmiotu umowy dzierżawy i korzystając z niego w dalszym

ciągu, wyrazili wolę zatrzymania go dla siebie lub rozporządzili nim jak właściciel, a tylko to mogłoby pozwolić na ustalenie, że rzecz tę (zbiór przedmiotów) przywłaszczyli. Domniemywanie w treści uzasadnienia apelacji, że zachowanie oskarżonych było celową metodą, bo zwodząc właściciela, nie dotrzymując zobowiązań, dążyli do trwałego pozbawienia go własności (chyba poprzez doprowadzenie do tego, że znużony zrezygnuje on z dochodzenia zwrotu rzeczy i na zawsze pozostawi je w ich posiadaniu) pozbawione jest jakichkolwiek podstaw dowodowych i logicznych, skoro pokrzywdzony już na wstępnej fazie zatrudnił profesjonalnego prawnika, by dochodzić swych praw i wystąpił z powództwem cywilnym, wobec czego trudno byłoby oskarżonym zakładać, że machnie ręką i jednak zrezygnuje z dochodzenia swego w postępowaniach sądowych.

Konkludując, postępowanie niniejsze ma charakter sporu czysto cywilnoprawnego, bowiem nie sposób dopatrzeć się w nim istnienia dowodów, wskazujących na istnienie u oskarżonych zamiaru zawłaszczenia przekazanych im w ramach umowy dzierżawy przedmiotów, włączenia ich do swego majątku („tyle już zapłaciliśmy za ich używanie, że można za to kupić nowe, już je spłaciliśmy i od teraz będą nasze”), z pozbawieniem prawa własności ich prawowitego właściciela, który zrezygnuje z żądania ich zwrotu z powodu np. zmęczenia upartą postawą dłużników) lub rozporządzenia nimi poprzez ich sprzedaż, wyrzucenie na złom czy oddanie w zastaw pożyczki. Jeśli w

czynnie brak znamion przestępstwa, uniewinnienie oskarżonych od stawianego im zarzutu było więc rozstrzygnięciem prawidłowym, a apelacja twierdząca przeciwnie - niesłuszna.	
Wniosek	
O uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Niezasadność zarzutu skutkowałą nietrafnością wniosku.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Całość wyroku, niezależnie od granic zaskarżenia	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	

Bezasadność apelacji i brak okoliczności, podlegających uwzględnieniu z urzędu.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia	
4.1.	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	

5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	Zgodnie z treścią art. 636 § 1 kpk w razie nieuwzględnienia apelacji, wniesionej przez oskarżyciela publicznego, koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1	
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżyciel publiczny	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Całość wyroku	
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść	# w całości	

# na niekorzyść			
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia,		

	jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana